

LEIKKIÄ.

Naisen päiväkirjan lehtiä.

Kirj. Jalmari Finne.

Helsingin Kaiku, 1908

Toukok. 18 p.

Täällä minä nyt olen, hiukan uupuneena kyllä, mutta muuten samana ajattelemattomana olentona kuin ennenkin. Kyllä olenkin ollut hupakko — kun muistan viime talvea, huh, oikein karmii selkäpiitä sitä ajatellessa. Jos mieheni olisi saanut tietää Akselin ja minun suhteesta! Hyvä on, että kaikki loppui niin rauhallisesti — Akselin kihlauksen kautta. Minä olenkin nyt syvästi päättänyt pysyä viisaana, en tahdo lumota ketään enään. Ja johan on aikakin, sillä olenhan 32 vuotias. Minä tunnen vanhentuvani — ja aion sen vuoksi vakaantua, eihän elämä enään voikaan tarjota minulle mitään uutta. Kaipaen yhä vielä rakkautta, tuota suurta tunnetta, mutta sitä ei näy minulle suodun. Kuinka monasti olenkaan ihanteeni muodolla pukeut miehen ja iloinnut, luullen löytäneeni ihanteeni; mutta unesta herääminen on aina tullut ja silloin on kaikki tuntunut niin mitättömältä. Kaikeksi onneksi ei mieheni aavista mitään; olen aina, Herran

kiitos, menetellyt siksi viisaasti.

Täällä maansydämessä, kaukana sivistyksestä ja sen hienostamista olennoista aion koota hermoni yhdeksi kokonaisuudeksi ja muuttua todelliseksi naiseksi, luopua turhista onnen tavoittelemisista ja uhrautua jaloille asioille, kuten kansan sivistäminen, hyväntekeväisyys y. m. Minä aionkin seurustella kansan kanssa, onhan se minun velvollisuuteni. Isäntäväkeni on aivan tavallista rikasta talonpoikaiskansaa, rehellisiä, kylmiä ja jokapäiväisiä ihmisiä. Olen puhunut emännälle lasten kasvatuksesta — mutta hän ei oikein näy uskovan minua, koska minulla ei ole ollut itselläni lapsia. Talon piijat kuulevat suu auki, mitä puhun heille; pelkään, etteivät he kaikkea ymmärrä, on niin vaikeata tulla kyllin kansantajuiseksi. Renkejä taas en ole saanut käsiini, he karkaavat jollain tekosyyllä, heti kun alan puhella heidän kanssaan, vouti ja ikäloppu renki vaan jäävät jälelle. Vouti tilaa sanomalehtiä ja luulee tietävänsä enemmän kuin minä: tuo ikäloppu renki ei tiedä mitään, ei kuule mitään, ei muista mitään, mutta aina hän sanoo: kyllä se niin on!

Nämä rauhalliset puuhut vaikuttavat tyynnyttä-

västi hermoihini, enkä minä laisinkaan kaipaa pääkaupunkia, en edes omaa miestänikään. Minä saan hänestä aivan kyllikseni, kun kesäkuulla yhdessä lähdemme Norjaan.

21 p. toukok.

Minä olen vihdoin, kahden päivän urhoollisen taistelun jälkeen, voinut saada rengitkin kuulemaan neuvojani sivistyksestä y. m. Kun ei hyvä auttanut, niin turvauduin väkivaltaan. Eilen oli lauantai. Väen istuessa illallispöydässä astuin tupaan, asetuin istumaan aivan oven pieleen, jotta ei kukaan pääsisi ohitseni, ja siinä olin ja aloin puhella väen kanssa. Piiosta olin jo viime päivinä päässyt selville, sillä he eivät ole mitään erityistä, mutta rengit olivat minulle vielä terra incognita. Kyllä se meidän oma sukupuolemmesentään on epäintressantti! No, en puhu nyt siitä, vaan noista uusista löydöistä, niin, löydöistä todellakin. Tai oikeammin sanoen löydöstä, sillä hän on yksi. Renkejä on neljä; kolme on tavallista, heissä ei ole mitään erityisempää, Antilla vain on niin hauska hymyilevä ilme kasvoissaan. Ei, mutta Heikki, sillä Heikki on tuon löydön nimi. Hän on 20 vuotias. Muistan, että minulla kaupungissakin on aina sellainen äidilli-

nen tunne tuollaisia turvattomia poikaraukkoja kohtaan, jotka ovat astumaisillaan elämään. Kun ajattelen, millaisten houkutusten alaisiksi he voivat joutua! No niin, minä aion ottaa hänet siipieni suojaan. Hän on hiukan jörö — ulkonaisesti, sillä kyllä siellä sisällä mahtaa olla eloa, sen päätän hänen silmistään. Mitkä silmät! Minä olen aina pannut silmille pääpainon. Sehän Akselissakin miellytti minua.

Koetin olla hilpeä, kyllin kansantajuinen ja luullakseni onnistuinkin. Miesten selvempi järki ja heissä piilevä arvostelu pakotti minut koettamaan parastani. Ja sitäpaitsi painuivat Heikin silmät minuun. Hän katseli minua ensin pitkän aikaa, ikäänkuin oudoksuen, sanomatta sanaakaan. Vihdoin otti hän osaa keskusteluun, arasti kyllä, mutta minä huomasin, miten paljoa korkeammalla hän oli noita muita henkisesti kehityksessä. Ja minä tiedän, etten liioittele. Sitä en tee. Minulla on tuossa suhteessa niin tarkka vaisto ja se sanoo heti alussa hyvin paljon.

Kansan sivistäminen on sentään jalo harrastus ja olen oikein pahoillani siitä, etten jo ennemmin ole tarttunut siihen käsiksi.

Lähden kirkkoon, tuntuu niin suloiselta istua maa-

laiskirkossa. On ihana aamu, hevonen on jo valjais-
sa, minulla on sellainen sieluntarve kuulla saarnaa.
Heikki odottaa ulkona, pyysin häntä kyyditsemään
minua.

Tiistaina 23 p. toukok.

Olen tutustunut Heikkiin lähemmin. Kirkolle on
peninkulma ja matkalla puhelin hänen kanssaan.
Ajoimme hiljaa, sillä heikko kun olen, ei nopea ajo
olisi ollut terveellistä minulle. Saavuimme sen vuoksi
hyvin myöhään kirkkoon, saarna oli jo alulla. Luotin
voimiini liiaksi, ilma kirkossa alkoi käydä huonoksi ja
minun täytyi lähteä kesken saarnaa pois. Kotiin saim-
me ajaa hyvin hiljaa, sillä olin niin heikko.

Kuinka kaunis Heikki on. Kansan piirissä löytyy
sentään hyvin paljon sieviäkin muotoja. Hänellä on
vaalea tukka, pienet vaaleat viikset, jotka ovat päi-
vettynyttä ihoa vaaleammat. Silmät sitävastoin ovat
tummanruskeat. Hänen äitinsä kuului olleen vaalea
ja isänsä tumma. Niin, hän on orpo, poika parka, or-
po jo neljän vuotiaasta. Minun tulee niin sääli häntä.

Tänään on minusssa herännyt paha ajatus, minä jo
heti alussa moitin sitä, enkä siis aio sitä noudattaa.
Minua niin haluttaisi lumota hänet — noin vaan ajan

ratoksi. Hassua se olisi, sillä onhan hän vain renki, mutta mitä siitä, saarnataanhan nyt niin paljon yhdenvertaisuudesta ja ihmisen sieluhan määrää ihmisen arvon. Niin, minua haluttaisi lumota hänet, nähdä miten rakkaus syntyy tuollaisessa puhtaassa mielessä; se olisi minulle kuin nuorentava kylpy. Mutta ei, ei, olisihan se sydämetöntä, eihän se voisi viedä mihinkään tulokseen. Ja kuitenkin — eihän sitä kukaan tietäisi. Pois se ajatus, se olisi julmaa.

Hauskaa on verrata kaupungin ruumiillisesti heikkoja miehiä näihin maaelämän terästämiin luomisen herroihiin. Heikki esimerkiksi, mikä oiva vartalo hänellä on, minun taiteellinen silmäni aivan hurmaantuu.

Tekisi mieleni heittää tulisoihtu tuohon nuoreen sankariin ja nähdä hänen liekehtivän.

Torst. 25 p. toukok.

Lääkäri oli hyvin viisas, kun lähetti minut maalle jo näin varhain keväällä, sillä kyllä kevät sentään on suloinen aika. Muutamassa päivässä olen voimistunut paljon ja kun tänään katselin itseäni peilistä, niin riemastuin: minähän olin taas nuori ja kaunis. Kaunis, se on liian paljon sanottu, sillä enhän sitä ole,

mutta minussa näkyi niin selvästi tuo, jota Akselikin ihaili minussa, nimittäin rotu. Minä olin ja olen nainen, nainen! Ja minä tiedän sen ja minä tunnen sen.

Kansansivistäminen ei enää huvita minua, ei minun tee mieleni iltaisin opettaa rääkyville talonpojille typeriä isänmaallisia lauluja y. m., jota nyt niin suuressa määrässä harrastetaan.

Minä olin eilen oikeassa hengenvaarassa. Olin lähtenyt kävelemään illalla, kun äkkiä talon karja tulee vastaan. Minä niin pelkäsin lehmiä jo lapsena ja nyt vielä enemmän. Äkkiä saapuu talon suuri härkä, näkee minut, karjaisee vihasta ja syöksyy minua kohden. Aloin huutoa päivänvarjollani ja olisin varmaan raadeltuna maannut maassa, jollei Heikki samassa olisi sattunut tulemaan. Hän tarttui härän sarviin ja talutti sen pois. Mikä voima, mikä tarmo ja kylmäverisyys! Mitähän kaupungin herrat olisivat tehneet hänen sijassaan.

Kun riensin kiittämään häntä, hymyili hän valkoisten hampaittensa välkkyessä ja sanoi:

— Te pelkäsitte aivan suotta, ei se vihainen ole, se mylvii vain huvikseen.

Hän tahtoi pienentää tekonsa suuruutta.

Minä olen ikuisesti oleva hänelle kiitollinen.

Kesäk. I p.

En ole kirjoittanut useaan päivään, en ole voinut, sillä olen ollut oudossa jännityksessä. Minä olen alkanut lähestyä tuota luonnon lasta ja millä riemulla ja nautinnolla olen huomannut menestyväni.

Hän näytti karttavan minua ja se yllytti minut taisteluun. Ensi kertaa olen saanut käydä sotaa toisilla aseilla kuin kaupungissa. Ja samalla on taistelu niin uutta. Aina ennen tiesi »uhrini» jo alussa, mitä tahdoin, tässä taistelen olennon kanssa, jolle kaikki nuo keinot ovat vieraita ja outoja. Hän on kuin arka lintu, joka huomaamattaan joutuu paulaan.

Eräänä iltana asetuin polulle, jota tiesin hänen kulkevan. Asetuin tienkäänteeseen niin, että vasta kohdalleni tullen saattoi ohikulkija nähdä minut. Minä kuulin jo kaukaa hänen laulunsa ja reippaan käyntinsä ja sydämeni sykki niinkuin koulutyttöllä ja minä mietin, pysähtyykö hän vai ei? Ja jos hän pysähtyy, mitä hän sanoo? Hän läheni. Päivä oli painumassa mailleen, minä annoin sen paistaa kutreilleni — olin nimittäin laskenut hatun viereeni maahan — sillä minä tiesin niiden kimaltelevan kuten kulta. Minä

tunsin, miten kaunis olin, ja mielenkiihkoni sai kalpeat poskeni rusottamaan. Hän saapui — astui pitkin tietä — näki minut — pysähtyi — verivirta nousi hänen kasvoilleen ja minä olin tuntevinani, miten hänen sydämensä taukosi. Lopulta kohotti hän lakkiaan ja minä näin tuon rajan otsassa, jonka alapuolella oli päivettyneet kasvot ja yläpuolella valkoinen iho. Ja hänen silmänsä! Hän katsoi minuun niin että vavahdin ja hymyily kuoli huulillani. Hän sanoi hiljaa sopehtaen: hyvää iltaa, ja riensi pois. Tunsin, miten katseeni poistuessaankin lumosi hänet ja ehkäisi häntä kävelemästä kyllin nopeasti.

Minä tunsin itseni niin nuoreksi ja iloiseksi, ja hitaasti seuratessani häntä pieksin päivänvarjollani kukkia tiepuolessa. Ja sitten — kuljin ajatuksissani eteenpäin — kuulin vähän matkaa astuttuani risahdusta metsästä. Se oli hän. Hän oli pysähtynyt tien viereen ja katseli minua. Minua tämä huvitti, olihan kaikki kuin lemmenleikkiä tyttönä ollessani — siten hän sitä silloin pysähdyttiin ja mietittiin, meneekö hän ohi, pysähtyykö hän, katsooko hän minuun, odottaako hän minua?

Kuulin hänen hiljaa seuraavan minua; jos pysäh-

dyin, pysähtyi hänkin. Vihdoin seisahduin ja käännyn katsomaan taakseni. Hän seisoj vähän matkan päässä minusta. Ensi aluksi ei hän tietänyt, lähtisikö pakoon, vai lähestyisikö minua. Näin hänen taistelevan hetken itsensä kanssa ja sitten tuli hän hiljaa minua kohden. Minä kumarruin tiepuoleen taittamaan lehvää. Ilta-aurinko valaisi minut ja keveän pukuni ja kumartuessani tiesin kauniin vartaloni esiintyvän edukseen. Kun hän oli kohdallani, aloin puhutella häntä. Vielä kirkkomatkalla oli hänessä jotain huolettomuutta ja suurempaa vapautta, nyt oli hän paljoa arempi ja minä kysyin jo itseltäni: rakastaneekohan hän minua? Miksi hän muuten olisi noin toisellainen. Me astuimme tietä edelleen ja puhelimme jos jostakin. Minä tunsin ääneni soinnun muuttuneen ja hyväilevän häntä.

Hän oli lukenut kirjallisuuttakin, mutta valitti ettei hän, köyhä kun oli, ollut voinut sitä itselleen hankkia. Koko ajan oli hän niin pelokas, ei enään uskaltanut katsoakaan minua silmiin.

Olin ottanut vaippani mukaani peläten illan käyvän kylmäksi. Pyysin häntä auttamaan sitä olalleni. Tuo poika raukka ei ensin näyttänyt tietävän, miten

hän sen tekisi; vihdoin viimeinkin uskalsi hän ojentaa sen hartioilleni. Minä olen usein käyttänyt vaippaa jonain tunteiden ilmapuntarina, niin nytkin. Olisin nyt voinut saada sen ylleni aivan hyvin, jos olisin tahtonut hiukan itsekin auttaa harteilleni, mutta minä annoin sen valua alas. Hän nosti sen kiireesti ylös ja ojensi taas harteilleni, samassa painauduin hiukan taapäin ja tunsin käsivartensa olkaani vasten. Hän vavahti ja niinä kuulin, miten vaivalloisesti hän hengitti. Olisin nyt tahtonut kääntyä katsomaan häntä, mutta en uskaltanut, hän olisi silloin paennut luotani. Astuin siis vaan eteenpäin ja hän seurasi hiukan taampana. Hetken kuluttua oli hän taas vierelläni ja minä — olin niin sanomattoman iloinen. Minä tahdoin lumota ja tenhota hänet ja vihdoin viimein vilkastui hänkin niin, että pari kertaa katsahtikin minuun.

Puhellessamme mainitsin, että olin ihastunut tuomen kukkiin ja niiden tuoksuun. Ikävä vaan, ettei niitä ollut lähiseuduilla.

Me erosimme ja minä ojensin hänelle käteni.

Seuraavana aamuna, mikä näky kohtasi silmiäni avatessani akkunani! Suuria tuomenoksia oli pistetty akkunani pieleen. Minä otin nuo tuoksuvat oksat

huoneeseeni, painoin pääni aivan kukkien keskeen ja — mikä hupakko minä olen! — suutelin oksia siitä, mistä ne olivat taitetut. Samassa huomasin oman järjettömyyteni ja purskahdin äänekkääseen nauruun.

Päivällä saapui eräs talokas kaupunkimatallaan taloon ja puhellessaan isännän kanssa kuulin hänen moittivan kylän vallattomia poikia, jotka olivat edellisenä yönä karsineet tuomen hänen pihamaaltaan. Menin häntä puhuttelemaan ja kysyin, asuiko hän kaukanakin meiltä. Hän vastasi: viiden kilometrin päässä! Sieltä siis olivat minun kukkani tuodut!!

Annoin hänelle rahaa pyytäen häntä kaupungissa ajamaan minulle erään asian ja kun hän illalla palasi, toi hän minulle neljä uusinta kaunokirjallista teosta.

Olin juuri huoneessani, kun näin Heikin astuvan polkua pitkin akkunani alatse. Huusin hänet luokseni ja sanoin:

— Kiitos kukista!

Hän hymyili hämillään. Ojensin hänelle kirjat:

— Tässä on minun lahjani.

Hetken katseli hän kirjoja kädessään ja sanoi sitten:

— En minä sentähden niitä tuonut.

— Miksi sitten? kysyin minä.

— Te olette ensimmäinen, joka olette ollut minulle hyvä.

Olen saanut kuulla jos jotain lauseita, tällä kertaa olin vailla vastausta.

— Kiitos kuitenkin! sanoi hän vihdoinkin, kun en vastannut mitään, nosti kömpelösti lakkiaan ja riensi pois.

En ole sen jälkeen kertaakaan rohjennut mainita noista kukista.

Olemme tavanneet toisemme usein, melkein joka ilta. Hän tietää, mitä polkuja illoin kuljen ja kohtaa minut. Hän on alkanut hiukan puhua itsestäänkin — onhan se sitäpaitsi miesten suurin yleinen heikkous — ja minä kuuntelen ja koetan avata yhä enemmän hänen sieluaan. Uskon löytäväni sieltä jotain rikkauksia, ainakin jotain uutta.

Minua niin huvittaisi kuulla, miten renki tekee hienolle naiselle rakkaudentunnustuksensa. Tai esittäisikö häntä se, että olen rouva?

Maanantaina 5 p. kesäk.

Kuinka pitkälle ulottuu ihmisen oikeus toisen yli? Missä on se raja, jossa omistusoikeutemme loppuu?

Tuhansia ennen vieraita kysymyksiä tunkeutuu sie-
luuni ja minä seison niin neuvotonna niiden edes-
sä. Näinä päivinä on tuon lapsen tunne noussut ja
kasvanut. Ensi alussa oli se iloa siitä, että joku otti
osaa hänen kohtaloonsa, samalla oli se kiitollisuutta,
niin suurta minua kohtaan, joka välitin hänestä, mut-
ta kauvaa ei kestä, ennenkuin se leimahtaa rakkau-
deksi, jos näin jatkuu. Minä voin tukahuttaa sen, tai
ainakin estää sen tulemasta ilmi, mutta onko minulla
oikeutta siihen — ja toiselta puolelta taas voin muu-
tamalla sanalla saada sen leimahtamaan ilmi tuleen.
Hän voisi tuntea onnea, joka on tuskan rajalla, ja mi-
nä — minä voisin ikäänkuin nuortua hänen rakkau-
dessaan. Olen koettanut vapautua valloittamishalus-
tani ja kehittää vain häntä, mutta tuo luonteeni omi-
naisuus pujahtaa tavan takaa esiin ja minä huomaan
tekeväni tekoja ja sanovani sanoja, jotka sitovat hä-
net yhä enemmän minuun.

6 p. kesäk.

En ole tänään liikkunut laisinkaan ulkona, en tah-
tonut tavata häntä. Minä en saa, en saa tehdä häntä
onnettomaksi.

7 p. kesäk.

Hän oli eilen koko illan odottanut minua, arvaan sen, sillä akkunani takana oli aamulla ensimmäiset kie-
lot.

Minun koko olentoni huutaa häntä ja kuitenkin —

10 p. kesäk.

Minä olen mieletön. Tuo valloittamishaluni saa minussa yhä suuremman vallan ja vie minut hulluihin tekoihin. Minä tahdoin tietää, kuinka suuressa määrässä hän on kiintynyt minuun. Kävelin metsässä ja kun puro tuli vastaamme, pyysin häntä kantamaan minut sen yli. Minä näin, miten hän kalpeni ottaessaan minut syliinsä, ja hänen silmissään oli niin outo tuli.

11 p. kesäk.

Hän rakastaa minua! Hän rakastaa minua! Minä tiedän sen, luin sen hänen sanojensa välistä, luin sen hänen kasvoistaan, kaikesta. Minä olen niin sanomattoman onnellinen ja kuitenkin kärsin. Minä tiedän hänen voivan tehdä minut onnelliseksi, mutta olenhan niin vanha, etten voi pettää itseäni sillä tiedolla,

että se muka aina kestäisi. Hän rakastaa minua hetken ja sitten täytyy meidän erota, täytyy ehdottomasti. Hän kärsii jo siitä, että olen naimisissa, hän taistelee moraalisten käsitteiden kanssa, eikä voi niistä vapautua.

Minun täytyy auttaa häntä, minun täytyy poistua.

13 p. kesäk.

Minä pakenin, sanoin lähteväni epämääräiseksi ajaksi, menin asemalle ja nyt olen kaukana hänen luotaan.

Nyt voin katsella tunnettani ja suhdettani tuohon nuorukaiseen hiukan järkevämmin. Minä hätäilin suotta, vaara ei ollut niin suuri, kuin otaksuin, en hän tunne mitään suurempaa tuskaakaan.

Hän ei tiedä edes minne lähdin.

14 p. kesäk.

En voi nukkua. On niin kaunis kevytyö. Olen erään hyvän ystävättäreni luona maalla heidän huvilassaan. Ikkunaini alla humisee puisto ja kaukana kuulen käen kukkuvan. Yössä on niin lumoava voima, minä tunnen kaihon nostavan taas päätään.

Tuolla puutarhassa rasahti jotain, minä näin parin kulkevan siellä. Teki mieleni huutaa heille: luopukaa kaikesta, hyljätäkää rakkaus, se tuottaa vaan sanomatonta tuskaa, ei iloa, kuten te luulette!

Minä näännyn. En voi unohtaa tuota nuorukaista. Mitä minä oikeastaan rakastan hänessä? Onhan moni kauniimpi häntä, moni nerokkaampi. Mutta kukaan ei ole hän, ei ole tuo yhdistys kaikesta siitä puhtaasta salaperäisestä voimasta, joka hänessä on. Kaukana täällä puhdistuu hänen kuvansa, häiritsevät puolet katoavat. Hänelle nauraisin, jos hän olisi seuraelämän keskellä, mutta luonnon keskellä on hän ikäänkuin osa siitä. Ja minä tahtoisin omistaa hänet ja sanoa hänelle: ota minut ja anna minulle osa itseäsi, sillä minä tunnen itseni niin köyhäksi ja pintapuoliseksi. Sulata minut itseesi ja salli minun luonasi huumauksessa tuntea osa ikuisuutta.

Tämä kevätyö tekee minut mielettömäksi.

Ja kyllältäis
sua suudella
ja suuteloihis
riutua.

Minä haaveilen kuin Gretchen!

15 p. kesäk.

Talossa on kaksi nuorta herraa ja ajan kuluksi olen alkanut koettaa lumota heidät. Se ei ole vaikeata, minä tunnen keinot ja kuitenkin on tämä kaikki niin väritöntä. Mitä merkitsee tämä lemmensota, kun kummankin puolen pelätään toinen toistaan. Minä liioittelen ja nuo nuoret herrat liioittelevat. Olen kaunis, siksi tahtoisivat he minut omistaa ja sitten heittää syrjään. Ja kuitenkin ovat he samalla niin arkoja, etteivät edes uskalla uskaltaa.

Mitähän hän tekee? Kaipaako minua? Sitä hän ei saa tehdä. Ei, ei. Hänen täytyy unohtaa minut. Minä liioittelen aivan varmaan. Kuinka olisi hänessä niin lyhyessä ajassa, parissa viikossa voinut syntyä tunne, joka olisi vaarallinen.

16 p. kesäk.

Kevät, kevät! Minä en jaksa tätä kestää. Minä kaipaan onnea ja samalla pelkään ottaa sen omakseni.

17 p. kesäk.

Toinen noista herroista teki tänään minulle rakkaudentunnustuksen.

Minä nauroin hänelle.

18 p. kesäk.

Heikillä oli vasemmassa poskessa pieni luoma ja hänellä oli niin hauska tapa tehdä käsillään liikkeitä.

Kaikki hänen pienimmätkin ominaisuutensa painuvat mieleeni.

Tuo toinen herra tunnusti tänään rakkautensa. Minä annoin hänelle korvapuustin. Koko päivän olin laskenut, että jos se tai se tapahtuu, niin lähden tapaamaan häntä.

Nuo molemmat herrat ovat tulleet hyvin hyviksi ystäviksi.

20 p. kesäk.

En kestä enään, minä kirjoitin isännälle tulevani ylihuomenna kotia. Kun olin lähettänyt kirjeen, ka-duin heti, mutta samalla arvelin, että paras keino vapautua tuskastani on se, että astun rohkeasti sitä vastaan.

Kun päätös on tehty, olen niin iloinen ja samalla tunnen pelkoa. Miksi, en tiedä.

Minä näen hänet taas ja —
Ei, ei, kaikki on lopussa, täytyy olla lopussa.
Minä en tahdo, en tahdo, en tahdo.

26 p. kesäk.

Hän oli asemalla minua vastassa. Hän oli näinä muutamina päivinä tullut hiukan kalpeammaksi.

— Hyväpä on että tulitte, sanoi hän.

— Kuinka niin, kysyin minä; luulitteko, etten enään palaisi?

— Minä pelkäsin sitä —

Hetkisen kuluttua kysyin:

— Kuinka täällä on sillä aikaa voitu?

— Niin ja näin.

— Niin ja näin?

— Ainakin minun puolestani. Minä en ole osannut tehdä työtäkään, kaikki on mennyt hullusti. — Miksi te lähditte pois? Olihan kaikki sitä ennen niin hyvin.

Kiiruhdin häntä ajamaan kovempaa. Minä en uskaltanut olla hänen seurassaan. Tuntui aina siltä kuin olisi hän poissaollessani lähestynyt minua ja saattoi puhua tunteistaan entistään selvemmin.

Tiellä särkyivät kärryt, meidän täytyi jättää ne erääseen torppaan ja kulkea jalkasin lopun matkasta.

Hän sanoi tuntevansa oikotiet, joten hyvin pian pääsisimme kotia.

Me kuljimme metsäpolkua sanattomina, mutta minä tiesin jotain vielä tapahtuvan ja jos satuin katsomaan häntä silmiin, teki aina mieleni kääntyä takaisin. Sitä en kuitenkaan uskaltanut tehdä, peläten hänen pakoittavan minua seuraamaan itseään.

Jota syvemmälle metsään painui tie, sitä vapaamaksi näytti hän tulevan, hän ikäänkuin kasvoi yhteen luonnon kanssa.

— Minä niin kaipasin teitä poissa ollessanne, sanoi hän.

En uskaltanut sanoa mitään, sillä mitä lauseita mietinkään niin tuntuivat ne jokapäiväisiltä.

— Ja jos ei metsää olisi ollut, olisin ehkä — hän ei jatkanut. Hetken kuluttua lisäsi hän:

— Sillä minä pelkäsin teidän lähteneen ainiaaksi pois.

Minä tiesin tuon tulevan, jota olin ensin uteliaisuudella odottanut, mutta joka nyt peloitti minua. Kuljin vaiti hänen rinnallaan, en rohjennut katsoa häneen, mutta tunsin hänen katsovan minuun taukoamatta.

— Miksi te lähditte pois?

Olin vaiti.

— Eihän minulla ole oikeutta tiedustella sitä, sanoi hän vihdoin. Tiedänhän nyt ettette vihaa minua, koska palasitte takaisin.

Monien päivien hermostunut mieliala puhkesi nyt kyynelissä esiin. Minä tunsin niiden valuvan pitkin poskiani, se rauhoitti minua ja samalla olin harmisani siitä.

— Te itkette! sanoi hän.

Olimme tulleet nuoreen koivikkoon. Minä pysähdyin, katsoin häneen. Samassa tunsin miten hän sulki minut syliinsä. Antauduin kokonaan, olin kadottanut vastustusvoimat. Minä ikäänkuin turvauduin häneen ja suutelin häntä.

Hän peitti suudelmilla kasvoni, käteni. Hänessä oli jotain elementaarista riemua, kun hän hyväili minua, ikäänkuin kaikki hellyys, mitä tuohon orpoon oli kokoontunut vuosien kuluessa ja joka oli odottanut tilaisuutta päästä esiin, nyt olisi tullut minun osakseni.

Voimatonna lepäsin hänen sylissään ja tunsin, miten kovasti hänen sydämensä löi.

Äkkiä hän ikäänkuin heräsi huumeesta ja häveten

seisoi hän edessäni sopertaen pyytäen anteeksi.

Kun hän näki minun hymyilevän, katosi tuo hämminki kuitenkin ja suurella riemulla tulvi hänen sanoissansa esiin hänen sielunsa. Rakkauden huumauksessa löysi hän sanat. Hän puhui rakkaudesta metsään ja siitä haastaessaan tuntui hän kasvavan yhteen sen kanssa ja minä tunsin hänet niin paljon itseäni kokonaisemmaksi ja suuremmaksi. Metsä oli osa hänestä tai hän osa metsästä. Sen keskellä saattoi hän elää ja tuntea, se innostutti häntä ja se rauhoitti häntä. Ja tuo outo ihminen, tuo luonnon ydin oli nyt minun omani ja uhrasi minulle kaikki. Minä katsoin häneen ja ensi kertaa näin hänessä jotain aivan uutta. Minä näin hänessä itse kevään, niin runsaana, rikkaana, voittoisena ja voimakkaana, ja ensi kertaa eläissäni tunsin saavani enemmän kuin mitä voin antaa.

Tie loppui liiankin pian. Me erosimme ja aivan huumaantuneena heittäydyin vuoteelleni ja itkin.

Turhaan pakenin minä hänen luotaan. Minä tiedän ja tunnen kaiken tulevan, tuon kaiken, joka hänet tuhoo, sillä minä en voi olla hänelle sitä, mitä hän kaipaisi, meillä on niin eri juuret. Hän perustuu luon-

toon, minä ihmisiin. Minä en voi tuottaa hänelle muuta kuin hetken tyydytyksen, hetkeksi uskon, että hän on löytänyt korkeimpansa; minä olen hänelle vaan valhekuva, joka lumoo nyt, mutta ei ikuisesti. Minä en voi päästä hänen puoleensa, eikä hän voi minun luokseni tulla, sillä silloin kadottaisi hän sielunsa juuret. Minä koetan estää kaikkea, jos voin, sillä muutenhan olisin hänen surmaajansa, kun saattaisin hänet polulle, joka vie hänet turmioon. Minä tahdon ja minun taytyy taistella häntä ja omaa itseäni vastaan. Mutta voinko sen tehdä? Hän on kuin luonnonvoima, tuhoava ja suuri, joka aina etsii tien itselleen.

Kuinka suloista olisi vaaran vierestä poimia kukkia, tuntea koko luonnon hänen muodossaan ottavan minut omakseen, huumaavan minut ja saaden minut tuntemaan sen suuren onnen, jota kaipaam.

Aamulla 23 p. kesäk.

Aijoin pysyä koko päivän tänään huoneessani; en uskalla lähteä ulos peläten tapaavani hänet.

Yöllä.

Hän tuli illalla etsimään minua ja pyysi katsomaan kokkovalkeata. En voinut kieltäytyä, vaikka oli-

sin tahtonutkin; hän ikäänkuin vie minut mukanaan.

Ja sitten tuli se, minkä tulla täytyi, se joka nosti minut ja hänet korkeammalle kaikkea elämässä.

Kokon luona tanssittiin ja minä, hurjan ilon valtaamana, liityin tanssivien seuraan. Minä kartoin häntä, sillä pelkäsin, kunnes kerran huomasin hänen seisovan vieressäni ja — minä sanoin hymyillen: Emmekö mekin tanssi.

Minä tunsin tanssiessani kaiken haihtuvan ympäriltämme, en kuullut soittoa, en nähnyt ihmisiä, me olimme vaan kahden ja me kohosimme yli muiden ja kiisimme laskeutuvaa aurinkoa kohden ja hän oli itse valo, joka otti minut syliinsä ja tahtoi polttaa minut tuhaksi. Minä taistelin vastaan, mutta antauduin vihdoin. Ja minä tunsin tulta suonissani, se virtasi hurjana eteenpäin omistaen kaiken ja polttaen järjen tuhaksi. Ja tulimeri kasvoi minussa ja ympärilläni, minä ojensin käteni —

— Te voitte pahoin, kuulin hänen sanovan. Hän oli asettanut minut istumaan kivelle ja seiso i huolestuneena vieressäni.

Minä pudistin päätäni ja kiirehdin metsään, pakoon häntä ja pakoon juhannustulta, joka jättiläisro-

viona leimahteli vieressäni.

Minä juoksin, juoksin ja hengästyneenä vaivuin vihdoin puiden suojaan tien viereen. — Hän seurasi minua, tuli viereeni ja nosti minut maasta. Hänen silmänsä paloivat ja hän sopersi sanoja, joita en ymmärtänyt; minä tunsin vaan, miten hän rajuilman tavoin tahtoi tuhota minut. Taistelin vastaan, irroittauduin hänestä. Samassa kuulin ääniä tieltä. Miksi, en tiedä, tahdoin paeta heitä. Syöksyin metsään, hän seurasi minua ja vaiti seisoimme vieretysten, kunnes kuullimme äänien katoovan. Minä tunsin hänen katsovan minuun ja katseemme yhtyi. En voinut sanoa sanaakaan, minä tunsin vaan, miten metsä kiehtoi minut helmaansa, hän kumartui puoleeni, huudahdin tuskasta, pelosta, onnesta. Tunsin miten metsäheinä verhosi kasvoni, tunsin hänen huulensa huulillani ja minä antauduin keväälle, luonnolle ja unohdin kaiken muun — — —

Nyt istun huoneessani. Tunteen aallot vyöryvät vielä suurina rinnassani, minä tunnen olevani niin suuri ja rikas.

Hän seiso i äsken ikkunani alla ja sanoi:

— Anna minulle anteeksi! Minä rakastin sinua

niin paljon.

Minä purskahdin ilosta itkuun, kumarruin hänen puoleensa ja suutelin häntä.

18 p. lokak.

Hän oli tänään luonani kaupungissa.

Hämmästyin hänen tuloaan. Hän tuntui niin kömpelöltä kaiken kaupunkilaisten keskellä, mutta minä en hennonut nauraa hänelle.

— Viivyttekö kauvan täällä? kysyin.

— Minä olen eronnut palveluksesta.

— Eronnut?

— Niin. En osannut enään tehdä työtä, kaikki oli niin arvotonta ja mitätöntä. — Miksi lähditte pois?

Hänen tuskallinen kysymyksensä viilsi sydäntäni.

— Mieheni tuli juhannuspäivänä ja me lähdimme matkoille, vastasin.

Hän oli vaiti.

— Mihin aijotte nyt ryhtyä? kysyin.

— En tiedä. Minä tulin tänne, sillä minä uskoin, että kerran päästyäni luoksenne olisi kaikki taas hyvin.

Hän uskoi siis kaiken voivan jatkua. Poika parka!

— Eikö metsäkään enään miellyttänyt teitä? kysyin ohjatakseni keskustelun muuante.

— Ei. Tuon juhannusaattoillan jälkeen olitte te tul-
lut minulle metsän sijaan.

Minä aloin puhua hänen kanssaan, vakuutin, että kaikki oli loppunut ja että meidän täytyi erota. Hän säilyttää ihanan muiston elämässä ja minä koetan auttaa häntä eteenpäin. Hän ei vaan saisi käydä ta-
paamassa minua, se voisi herättää huomiota. Kiiruh-
din pois, sillä minun täytyi mennä suuriin hyvänteke-
väisyysarpajaisiin, jonka toimeenpanijoihin kuului.
Hän näytti tyyntyvän.

— Kai te olette oikeassa, sanoi hän hiljaa ja lähti.

19 p. lokak.

Kun aamulla myöhäiseen nousin ja suuruspöydäs-
sä luin sanomalehteä, osui silmiini uutinen, että hän
oli surmannut itsensä. Illalla. Siis heti luotani lähdet-
tyään.

Minä olen tuon nuorukaisen murhaaja, minä, sil-
lä minä irroitin hänet oikeasta maaperästä ja heitin
tuulien valtaan. Minä olen hänet murhannut.

Minun ei olisi koskaan pitänyt osua hänen tiel-
leen.